

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu J.Ś., J.Ś.1., R.Ś., M.Ś.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu

15 października 2023 r.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[A.W.]

UZASADNIENIE

J. Ś., J. Ś., R. Ś., M. Ś. pismem nadanym w dniu 24 października 2023 r. w placówce pocztowej (data stempla pocztowego) wnieśli pismo zatytułowane „Nieprawidłowości w wyborach 15 października 2023 roku i w Referendum” (pisownia oryginalna).

Prokurator Generalny pismem z dnia 21 listopada 2023 r. wyraził pogląd, że wniesiony protest należy pozostawić bez dalszego biegu.

Państwowa Komisja Wyborcza pismem z 24 listopada 2023 r. wyraziła stanowisko, że wniesiony protest powinien zostać na podstawie art. 243 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 2408,

dalej: „k.wyb.”) pozostawiony bez dalszego biegu z uwagi na niesformułowanie w nim zarzutów, które nawiązywałyby do określonych w art. 82 § 1 k.wyb. w związku z jego art. 241 § 3 podstaw ich wniesienia. W przypadku zaś jego rozpoznania PKW wskazała, że powinien on zostać uznany za bezzasadny albo jeżeli rzeczywiście doszło do naruszenia procedury uznany za zasadny, ale bez wpływu na wynik wyborów i wynik referendum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziony protest referendalny pozostawiono bez dalszego biegu z uwagi na to, że obarczony jest brakami formalnymi.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o. przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Regulację art. 33 u.r.o. uzupełnia art. 34 u.r.o., stanowiący, że protest wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (ust. 1), a także to, że warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (ust. 2).

Ustawowe warunki wniesienia protestu wyborczego, określono w art. 241 § 3 k.wyb. Przepis ten stanowi, że wnoszący protest zobowiązany jest sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Z kolei art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego jednoznacznie przesądza, że Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241.

Każdy protest referendalny musi spełniać określone wymogi formalne sprecyzowane w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, Kodeksie wyborczym, jak również odpowiadać ogólnym warunkom pisma

procesowego określonym w art. 126 i następnych k.p.c. Niezbędne jest zatem, aby protest referendalny zawierał:

1. oznaczenie podmiotu wnoszącego protest z podaniem jego adresu i numeru PESEL,
2. oznaczenie pełnomocnika wraz ze wskazaniem jego adresu – jeżeli został ustanowiony (do protestu należy dołączyć dokument pełnomocnictwa),
3. wniosek o stwierdzenie nieważności referendum lub referendum w obwodzie,
4. zarzuty,
5. przedstawienie lub wskazanie dowodów, na których oparto zarzuty,
6. uzasadnienie zarzutów,
7. własnoręczny podpis skarżącego lub jego pełnomocnika.

Jednocześnie podkreślić należy, że Sąd Najwyższy uchwałą z 25 października 2023 r., I NZP 8/23, której nadano moc zasady prawnej, jednoznacznie stwierdził, że „w postępowaniach zainicjowanych protestami przeciwko ważności wyborów: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277, ze zm.), a także w postępowaniu zainicjowanym protestem przeciwko ważności referendum, o którym mowa w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851, ze zm.), nie mają zastosowania przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1550, ze zm.)”. W sprawach dotyczących protestów referendalnych nie wzywa się zatem skarżących do uzupełnienia braku formalnego pisma.

W analizowanym proteście wnoszący nie podali numeru PESEL, co stanowi nieusuwalny brak formalny. Ponadto, wnoszący protest w niniejszym postępowaniu nie sformułowali żadnego wniosku, w tym w szczególności wniosku o unieważnienie, a także odpowiadających ustawie zarzutów. Treść wniesionego pisma stanowi w istocie informację o stwierdzonych przez wnoszących protest nieprawidłowościach w przebiegu głosowania, przy czym wnoszący protest

nie wskazali żadnych dowodów na poparcie swojego stanowiska. Podkreślić należy, że niesformułowanie żądania stanowi nieusuwalny brak formalny, który wiąże się z koniecznością pozostawienia protestu bez dalszego biegu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2023 r., I NSW 111/23).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 243 § 1 zd.1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., postanowił jak w sentencji.

[SOP]

[ms]